

**Datum:** 15-06-2017

**Betreft:** Kinderen in armoede in Nederland

Geacht Kamerlid,

In Nederland leven 320.000 kinderen in armoede, waarvan 125.000 langdurig (meer dan 4 jaar).<sup>1</sup> In het recente advies *'Opgroeien zonder armoede'* concludeert de SER dat dit aantal nauwelijks daalt en dat de aanpak van het kabinet van de afgelopen jaren - primair gericht op het compenseren van de gevolgen van armoede - niet werkt. Bovendien blijken de oorzaken van armoede niet te zijn aangepakt. Ook neemt door de decentralisatie de ongelijkheid onder kinderen in armoede toe: de gemeente waarin een kind woont, is bepalend voor de hulp die geboden kan worden. Dat terwijl alle kinderen dezelfde rechten hebben, vastgelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK). Een benadering vanuit kinderrechten kan bijdragen aan een effectiever armoede- en schuldenbeleid. In aanloop naar het AO Armoede- en schuldenbeleid op 21 juni as. zetten Save the Children en Defence for Children hieronder in vier punten uiteen welke veranderingen er nodig én mogelijk zijn.

### **1. Besteding 'Klijnsma-gelden'**

Het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting onder kinderen in Nederland is en blijft een grote uitdaging. De extra 100 miljoen die het kabinet beschikbaar stelt voor armoedebestrijding, specifiek gericht op armoede onder kinderen, is daarvoor zeer belangrijk. Van deze zogenaamde *'Klijnsma-gelden'* gaat 85 miljoen naar gemeenten. Zorgelijk is het ontbreken van een oormerk bij deze extra beschikbaar gestelde middelen. De bestuurlijke afspraken die hierover gemaakt zijn met de VNG zijn niet afdoende om daadwerkelijk besteding aan kinderen te kunnen garanderen. De vrijgemaakte middelen worden vooral ingezet om kinderen te bereiken en te ondersteunen met voorzieningen in natura. In bovengenoemd advies, doet de SER de aanbeveling om naast korte-termijn maatregelen, ook in te zetten op het wegnemen van structurele oorzaken van armoede. Het doel moet zijn kinderen perspectief te geven om uit een armoedesituatie te kunnen komen. Door de inzet van de extra gelden te beperken tot hulp in natura, worden niet de structurele oorzaken aangepakt, maar blijft het bij "pleisters plakken".

- Oormerk de fondsen die aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld voor het bestrijden van armoede onder kinderen.
- Stel consequenties aan gemeenten die de fondsen niet besteden aan een kindgericht armoedebeleid.
- Zet de extra middelen in om de structurele oorzaken van armoede aan te pakken in plaats van pleisters te plakken.

### **2. Sociale zekerheid voor kinderen**

Alle kinderen hebben recht op sociale zekerheid. Dit recht is vastgelegd in artikel 26 van het IVRK. Nederland heeft als enige land ter wereld een voorbehoud gemaakt bij dit artikel en ontzegt kinderen daarmee het recht om zelfstandig aanspraak te maken op voorzieningen van sociale zekerheid. De regering stelt dat kinderen reeds via hun ouders sociale zekerheid ontvangen. De praktijk is anders. Kinderen van wie de ouders een gebrek aan financiële middelen hebben kampen met een tekort aan voedsel en kleding. Ook is er sprake van sociale uitsluiting doordat deze kinderen niet mee kunnen doen aan activiteiten die geld kosten, zoals schoolreisjes en sport. Het is bovendien bekend dat kinderen die opgroeien in armoede een lager opleidingsniveau bereiken en relatief vaak gezondheidsklachten hebben. Het is zeer de vraag of Nederland, door het recht op sociale zekerheid

---

<sup>1</sup> CBS 2017, Statline, Huishoudens met een langdurig laag inkomen (2000-2014).

op deze wijze te beperken, nog wel voldoet aan de andere bepalingen die uit het IVRK voortvloeien (bijv. art. 27: het recht op een toereikende levensstandaard). De staatssecretaris geeft aan geen directe correlatie te zien tussen armoede onder kinderen en het voorbehoud bij artikel 26 IVRK. Politiek gezien heerst de opvatting dat een 'zelfstandig recht' voor kinderen zeer veel extra kosten met zich meebrengt. Dit is echter nooit onderzocht en dus niet bewezen.

- Stel een onderzoek in naar de relatie tussen armoede onder kinderen en het voorbehoud op artikel 26 IVRK en neem de mogelijke wijzigingen in het stelsel van sociale zekerheid en de mogelijke financiële gevolgen hierin mee.

### **3. Kindpakket**

Om armoede onder kinderen tegen te gaan roept de Rijksoverheid gemeenten op een Kindpakket in te voeren, maar stelt dit niet verplicht. Hoewel de aandacht van gemeenten voor het Kindpakket is gestegen, blijkt uit recent onderzoek van Bureau Bartels (2016) dat 48% van de gemeenten geen Kindpakket aanbiedt en dat in deze gemeenten ook voor de toekomst geen Kindpakket wordt voorzien.<sup>2</sup> Daarnaast wordt de uitvoering en invulling van het Kindpakket door gemeenten op zeer uiteenlopende wijze ingericht. Save the Children en Defence for Children benadrukken nogmaals dat de gemeente waarin een kind woont, niet bepalend mag zijn voor de hulp die het kind kan ontvangen. Beide organisaties zijn het dan ook eens met de aanbeveling van SER om in alle gemeenten een goed herkenbaar Kindpakket in te voeren en hier minimumeisen aan te stellen.

- Verplicht het Kindpakket op gemeentelijk niveau en stel hier minimumeisen aan.
- Maak gebruik van gelijke 'toelatingseisen' bij gebruik Kindpakket (bv. inkomensnorm).

### **4. Participatie van kinderen**

Jongeren zijn prima in staat om oplossingen aan te dragen voor problemen waarmee zij geconfronteerd worden. Save the Children en Defence for Children zijn van mening dat het voor alle jongeren mogelijk moet worden gemaakt mee te kunnen denken over het armoede- en schuldenbeleid. Hoewel de invulling van dit beleid uiteindelijk een lokale bevoegd- en verantwoordelijkheid is, blijft centrale coördinatie een aandachtspunt. Om tot actieve participatie van ieder kind te komen, zou ook de Rijksoverheid maatregelen moeten nemen en gemeenten moeten verplichten kinderen en jongeren te betrekken bij de vorming van het armoede- en schuldenbeleid.

- Verplicht gemeenten om kinderen en jongeren te betrekken bij de vorming van het armoede- en schuldenbeleid door het instellen van jongerendenktanks.

Wij hopen dat bovenstaande informatie nuttig is in voorbereiding op het AO Armoede- en schuldenbeleid van 21 juni as. en danken u bij voorbaat voor uw inzet voor kinderrechten. Voor vragen over bovenstaande kunt u contact opnemen per e-mail of telefoon (071 516 09 80).

Met vriendelijke groet,

Caroline van de Wetering - **Save the Children** - [Caroline.van.de.Wetering@savethechildren.nl](mailto:Caroline.van.de.Wetering@savethechildren.nl)

Pien Klieverik, **Defence for Children** – [p.klieverik@defenceforchildren.nl](mailto:p.klieverik@defenceforchildren.nl)

---

<sup>2</sup> Bureau Bartels (2016), Vervolgonderzoek naar Kindpakketten, Amersfoort.